

Dorpsinitiatief Reduzum vakkundig nek omgedraaid

Provincie ziet niets in betere dorpsmolen

Artikel

De komst van grote windparken stuit op veel plekken op verzet. Het Friese Reduzum wil juist graag een nieuwe dorpsmolen. Het geld is al ingezameld, maar de provincie ligt dwars.

Door: Jurre Van den Berg 3 april 2016, 19:43

Een beetje verbaasd is Henk Vellinga wel. Onder een provinciale promotietekst voor alternatieve vervoersoplossingen in het buitengebied prijkt een afbeelding van het witte schoolbusje van Reduzum. 'We zullen het provinciebestuur er fijntjes aan herinneren dat onze bus rijdt dankzij de dorpsmolen.'

Wie 's ochtends het dorp uitrijdt, denkt: die molen is van ons

Henk Vellinga

Ús mûne wordt hij liefkozend genoemd: onze molen. Met een bescheiden masthoogte van 36 meter draait hij nu nog fier in de noordoostenwind. Net buiten het dorp aan de weg tussen Leeuwarden en Sneek, in het weiland tegenover uitspanning De Blauwe Tent. 550.000 gulden kostte-ie ooit. Opgebracht met ruim 200.000 euro van dorpsbewoners, een lening en een subsidie.

Maar na 22 jaar trouwe dienst is de Micon M700-225 aan het einde van z'n latijn. De opbrengsten wegen nauwelijks nog op tegen de onderhoudskosten, zegt Vellinga (65), voorzitter van de stichting die de dorpsmolen beheert. Het dorp wil daarom graag een nieuwe molen. Op dezelfde plek, 9 meter hoger. Maar dat mag niet.

Coalitieakkoord

Inwoners brengen geen 400 duizend euro bijeen voor een molen die ze lelijk vinden

Henk Vellinga

De provincie Friesland houdt vast aan het vorig jaar met veel pijn en moeite gesloten coalitieakkoord. Daarin staat zwart op wit: geen nieuwe solitaire molens. De 530,5 megawatt die Friesland volgens het Energieakkoord moet gaan leveren zal komen van geclusterde turbines: Windpark Fryslân in het IJsselmeer, een pluk turbines op de kop van de Afsluitdijk en wellicht een opstelling langs de snelweg bij Heerenveen.

Voor nieuwe dorpsmolens is geen plaats, bevestigt een woordvoerder. 'We willen geen verrommeling van het landschap. Als we voor deze dorpsmolen een uitzondering maken, kunnen ook anderen dat recht eisen. Bovendien zet een enkele weinig zoden aan de dijk.'

In Reduzum begrijpen ze er weinig van. 'Inwoners brengen geen 400 duizend euro bijeen voor een molen die ze lelijk vinden', zegt Vellinga. De trend, zegt hij, is: groot, groter, grootst. 'Terwijl je in het coalitieakkoord struikelt over het woord mienskip. De gemeenschap moet het doen. Maar nu deze gemeenschap het zelf wil doen, mag het niet.'

Fel protest

Het dorp mag de oude molen wel vervangen door een van dezelfde hoogte. Maar dat kan niet uit, zegt Vellinga. Een modernere, 9 meter hogere turbine genereert vier keer zoveel stroom als een nieuwe met de huidige masthoogte en zou het dorp zelfvoorzienend maken. De technologische innovatie is bij kleinere turbines achtergebleven.

De gemeente Leeuwarden, waaronder Reduzum valt, steunt het dorp. 'Ik kan er niet mee leven dat de beroemdste windmolen van Nederland zou moeten afbouwen', aldus wethouder Isabelle Diks (PAL/GroenLinks) in de Leeuwarder Courant. 'Reduzum geldt landelijk als positief voorbeeld.'

Aan het IJsselmeer, in Oost-Groningen, in de Drentse Veenkoloniën: op veel plekken in het noorden stuit de komst van grote windparken inderdaad op fel protest. Maar in Reduzum is draagvlak geen probleem. Toen de commissie zich onder leiding van oud-minister Pieter Winsemius over alle molenplannen boog, kreeg de nieuwe dorpsmolen een tipnotering. Vellinga: 'Bij veel andere plannen kwam draagvlak neer op de betonnen fundering.' Maar het advies belandde in de prullenbak.

Draagvlak

[De oude dorpsmolen, gezien vanuit Koffiehuis De Blauwe Tent. © Harry Cock / de Volkskrant](#)

Vier ton is niettemin bijeen gebracht voor de nieuwe molen die 1,5 miljoen kost. Drie banken zijn bereid de rest te lenen. Tweederde van de 1.100 inwoners draagt bij. Een certificaat heb je al vanaf honderd euro. Na vijf of tien jaar krijgen inleggers hun geld terug. In de tussentijd vangen ze rente. Eerder tot wel 8 procent, nu 2,5.

Maar meer nog dan de inwoners profiteert het oude terpdorp als geheel. Uit de opbrengst van de stroomverkoop werden zonnepanelen gekocht voor op het dak van de school. Later volgden de gymzaal en de sportkantine. Nu is het enige publieke gebouw in het dorp zonder blinkend schild de oude spitse kerktoren.

Er gaat ook geld naar voorlichting en educatie. In de entree van de Trije Doarpen Skoalle toont een digitale meter naast de prijzenkast vol schoolkorfbalbekers de totale opbrengst van de zonnepanelen: 50.736 kilowattuur.

Gemeenschapszin

Al met al kon dankzij de dorpsmolen een ton in de gemeenschap worden geïnvesteerd. Vellinga: 'Dat is voor een dorp als Reduzum van levensbelang.' Onlangs kreeg korfbalvereniging Stânfries vier nieuwe masten met LED-verlichting. Dat zou de tennisclub ook wel willen. 'Maar nu moeten we even nee zeggen.'

Het idee kwam op in de jaren tachtig. Mensen, winkels en voorzieningen verdwenen uit Reduzum. De dorpsvereniging leidde een slapend bestaan. Vellinga: 'We wilden het tij keren.'

Van oudsher is Reduzum een dorp met veel gemeenschapszin. Mede daartoe gedwongen door de afgelegen ligging loste het dorp problemen altijd al zelf op. Dat gaat terug naar de tijd van de rode dominee Boers, begin vorige eeuw pleitbezorger van geheelonthouding. De mechanisatie van de landbouw leidde tot grote werkloosheid onder landarbeiders en veel drankmisbruik. In De Blauwe Tent wordt nog steeds geen borrel geschonken.

Het gevoel

Wie de lusten geniet, moet bovendien ook de lasten dragen

Henk Vellinga

De provincie onderzoekt nog hoe dorpen kunnen participeren in het nieuwe windpark in het IJsselmeer. Maar op papier meedelen in een anonieme, 182 meter hoge turbine, een van de 89, vijftig kilometer verderop? Dat is als overstappen van een eigen auto naar een huurauto die twintig straten verderop staat, vindt Vellinga. 'Wie de lusten geniet, moet bovendien ook de lasten dragen. Straks zitten ze in Makkum met de hinder.'

Meer nog gaat het om gevoel. De dorpsmolen is een baken, een nieuw bindend element nu God en de middenstand nagenoeg uit het dorp zijn verdwenen. 'Wie 's ochtends het dorp uitrijdt, denkt: die molen is van ons.'